

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

21. lipnja 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EU) br. 650/2012 – Članak 4. – Opća nadležnost suda države članice za odlučivanje o nasljeđivanju u cijelosti – Nacionalni propis kojim se uređuje međunarodna nadležnost u području uspostave nacionalne potvrde o nasljeđivanju – Europska potvrda o nasljeđivanju”

U predmetu C-20/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Kammergericht Berlin (Visoki zemaljski sud u Berlinu, Njemačka), odlukom od 10. siječnja 2017., koju je Sud zaprimio 18. siječnja 2017., u postupku koji je pokrenuo

Vincent Pierre Oberle

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: M. Ilešić, predsjednik vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu suca drugog vijeća, C. Toader (izvjestiteljica), A. Prechal i E. Jarašiūnas, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: V. Giacobbo-Peyronnel, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 23. studenoga 2017.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za njemačku vladu, par M. Hellmann, T. Henze i E. Lankenau, u svojstvu agenata,
- za francusku vladu, E. Armoët, u svojstvu agenta,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, M. Nowak i S. Żyrek, u svojstvu agenata,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, M. Figueiredo i M. Carvalho, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, M. Wilderspin i M. Heller, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 22. veljače 2018.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 4. Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (SL 2012., L 201, str. 107.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 10., str. 296.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru postupka koji je pokrenuo Vincent Pierre Oberle pred Amtsgerichtom Schöneberg (Općinski sud u Schönebergu, Njemačka) s ciljem dobivanja nacionalne potvrde o nasljeđivanju nakon smrti svojega oca, francuskog državljanina, čije je zadnje uobičajeno boravište bilo u Francuskoj.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 7. do 9., 27., 32., 34., 59. i 67. Uredbe br. 650/2012 glase:
 - „(7) Pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta treba olakšati uklanjanjem prepreka slobodnom kretanju osoba koje se trenutačno susreću s poteškoćama u ostvarivanju svojih prava u kontekstu nasljeđivanja koje ima prekogranične implikacije. U europskom pravnom prostoru građani moraju imati mogućnost organizirati svoje nasljeđivanje unaprijed. Prava nasljednika i legatara, drugih osoba bliskih umrlom i vjerovnika nasljedstva moraju biti učinkovito zajamčena.
 - (8) Kako bi se ostvarili ti ciljevi, ova Uredba treba skupiti odredbe o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju ili, ako je to slučaj, prihvaćanju, izvršivosti i izvršavanju odluka, javnih isprava i sudskih nagodbi i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju.
 - (9) U područje primjene ove uredbe treba uključiti sve građanskopravne aspekte nasljeđivanja, točnije, sve oblike prijenosa imovine, prava i obveza zbog smrti, bilo dobrovoljnim prijenosom raspolaganjem imovinom zbog smrti, bilo prijenosom zakonskim nasljeđivanjem.
- [...]
- (27) Pravila ove Uredbe zamišljena su tako da se osigura da tijelo koje se bavi nasljeđivanjem u većini situacija primjenjuje svoje pravo. [...]
- [...]
- (32) Kako bi se pojednostavnio položaj nasljednika i legatara koji imaju uobičajeno boravište u državi članici koja nije ona u kojoj se bavi ili će se baviti nasljeđivanjem, ova bi Uredba trebala omogućiti svakoj osobi koja po mjerodavnom pravu ima pravo na nasljedstvo davanje izjava o prihvatu ili odricanju od nasljedstva, legata ili nužnog dijela, ili u odnosu na ograničavanje odgovornosti za dugove iz nasljedstva, te davanje takvih izjava u obliku koji predviđa pravo države članice njegovog uobičajenog boravišta pred sudovima te države članice. To ne bi trebalo spriječiti davanje takvih izjava pred drugim tijelima u toj državi članici koja su nadležna za primanje takvih izjava po nacionalnom pravu. Osobe koje odaberu iskoristiti mogućnost davanja izjava u državi članici svojeg uobičajenog boravišta trebale bi same obavijestiti sud ili tijelo koje se bavi ili će se baviti nasljeđivanjem o postojanju takvih izjava u roku koji je određen pravom mjerodavnim za nasljeđivanje.

[...]

- (34) U interesu usklađenog djelovanja pravosuđa, donošenje proturječnih odluka u različitim državama članicama bi trebalo izbjeći. U tu svrhu ova bi Uredba trebala predvidjeti opća postupovna pravila slična onima iz drugih Unijinih instrumenata u području pravosudne suradnje u građanskim stvarima.

[...]

- (59) U svjetlu njezinog općeg cilja, a to je uzajamno priznavanje odluka donesenih u državi članici o nasljednim stvarima, bez obzira na to jesu li takve odluke donesene u parničnim ili izvanparničnim postupcima, ova bi Uredba trebala odrediti pravila o priznavanju, izvršivosti i izvršavanju odluka slična onima iz drugih Unijinih instrumenata u području pravosudne suradnje u građanskim stvarima.

[...]

- (67) Kako bi se nasljeđivanje s prekograničnim implikacijama unutar Unije riješilo brzo, skladno i učinkovito, nasljednici, legatari, izvršitelji oporuke ili upravitelji ostavinom trebali bi moći lako dokazati svoj status i/ili prava i ovlasti u drugoj državi članici, na primjer u državi članici u kojoj se nalazi imovina za nasljeđivanje. Kako bi im se to omogućilo, [o]va bi Uredba trebala predvidjeti uspostavu jednoobrazne potvrde, Europske potvrde o nasljeđivanju [...], koja bi se izdavala za korištenje u drugoj državi članici. Radi osiguranja načela supsidijarnosti, [p]otvrda ne bi smjela zamijeniti unutarnje isprave koje sa sličnom svrhom možda postoje u državama članicama.”

- 4 U skladu s člankom 1. stavkom 1. te uredbe:

„Ova Uredba primjenjuje se na nasljeđivanje zbog smrti. Ne primjenjuje [se] na porezne, carinske ili upravne stvari.”

- 5 Članak 1. stavak 2. navedene uredbe sadržava popis pitanja isključenih iz njezina područja primjene.

- 6 Članak 2. te uredbe glasi:

„Ova Uredba ne utječe na nadležnost tijela država članica za rješavanje o nasljednim stvarima.”

- 7 U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkama (a) i (g) Uredbe br. 650/2012:

„U smislu ove Uredbe:

- (a) ‚nasljeđivanje’ znači nasljeđivanje zbog smrti i obuhvaća sve oblike prijenosa imovine, prava i obveza zbog smrti, bilo dobrovoljnim prijenosom raspolaganjem imovinom zbog smrti, bilo prijenosom zakonskim nasljeđivanjem;

[...]

- (g) ‚odluka’ znači svaka odluka o nasljednoj stvari koju je donio sud države članice, kako god se odluka zvala, uključujući odluku o utvrđivanju troškova ili izdataka službenika suda;

[...]”

8 Članak 3. stavak 2. prvi podstavak te uredbe definira pojam „sud” na sljedeći način:

„Za potrebe ove Uredbe, pojam ‚sud’ znači sva pravosudna tijela i sva ostala tijela i pravni stručnjaci s nadležnošću u nasljednim stvarima koji izvršavaju pravosudne funkcije ili postupaju u skladu s prenesenim ovlastima od strane pravosudnog tijela ili postupaju pod nadzorom pravosudnog tijela, uz uvjet da takva druga tijela i pravni stručnjaci jamče nepristranost i pravo svih stranaka na saslušanje i pod uvjetom da njihove odluke po pravu države članice u kojoj djeluju:

(a) mogu biti predmet žalbe ili revizije od strane pravosudnog tijela, i

(b) imaju sličnu valjanost i učinak kao i odluka pravosudnog tijela o istoj stvari.”

9 Poglavlje II. navedene uredbe naslovljeno je „Nadležnost”. U njemu su, među ostalim, sadržani članci 4., 13. i 15. te uredbe.

10 Člankom 4. te uredbe, naslovljenim „Opća nadležnost”, predviđeno je:

„Sudovi države članice u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u trenutku smrti imaju nadležnost odlučivati o nasljeđivanju u cijelosti.”

11 Članak 13. Uredbe br. 650/2012 propisuje:

„Osim suda koji ima nadležnost odlučivati o nasljeđivanju prema ovoj Uredbi, sudovi države članice uobičajenog boravišta bilo koje osobe koja, po pravu mjerodavnog za nasljeđivanje smije pred sudom dati izjavu o prihvatu ili odricanju od nasljedstva, legata ili nužnog dijela, ili izjavu kojom se želi ograničiti odgovornost dotične osobe za obveze iz nasljedstva, imaju nadležnost primati takve izjave ako se po pravu te države članice takve izjave smiju davati pred sudom.”

12 Članak 15. te uredbe glasi:

„Kad se pred sudom države članice pokrene postupak o nasljednoj stvari za koji taj sud u skladu s ovom Uredbom nije nadležan, sud se po službenoj dužnosti proglašava nenadležnim.”

13 U skladu s člankom 21. stavkom 1. navedene uredbe:

„Osim ako je drukčije predviđeno ovom Uredbom, pravo mjerodavno za nasljeđivanje u cijelosti pravo je države u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u trenutku smrti.”

14 Članak 23. stavak 1. te uredbe određuje:

„Pravo određeno prema članku 21. ili članku 22. uređuje nasljeđivanje u cijelosti.”

15 U skladu s člankom 62. stavcima 2. i 3. Uredbe br. 650/2012:

„2. Korištenje [Europske] potvrde [o nasljeđivanju] nije obvezno.

3. [Europska] potvrda [o nasljeđivanju] ne nadomješta unutarnje isprave koje se u državama članicama koriste za slične svrhe. Međutim, jednom kada je izdana za korištenje u drugoj državi članici, Potvrda također stvara učinke navedene u članku 69. u državama članicama čija su je tijela izdala u skladu s ovim poglavljem.”

16 Članak 64. te uredbe predviđa:

„[Europska] potvrda [o nasljeđivanju] se izdaje u državi članici čiji sudovi imaju nadležnost po članku 4., članku 7., članku 10. ili članku 11. [...]”

Njemačko pravo

17 U skladu s člankom 105. Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Zakon o postupku u obiteljskim stvarima i o dobrovoljnoj sudskoj nadležnosti, u daljnjem tekstu: FamFG), u njegovoj verziji od 17. prosinca 2008. (BGBl. 2008 I, str. 2586.):

„U drugim postupcima koji se vode na temelju propisa ovog zakona nadležni su njemački sudovi, ako je njemački sud mjesno nadležan.”

18 Mjesna nadležnost u nasljednim stvarima utvrđuje se na temelju članka 343. FamFG-a. Tom se odredbom, u njezinoj verziji iz Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften (Zakon o međunarodnom nasljednom pravu, o izmjeni propisa o potvrdi o nasljeđivanju te o izmjeni ostalih propisa) od 29. lipnja 2015. (BGBl. I, 2015, str. 1042.), koja je stupila na snagu 17. kolovoza 2015., određuje:

„1. Mjesno je nadležan sud na čijem je području ostavitelj imao uobičajeno boravište u trenutku smrti.

2. Ako u trenutku smrti ostavitelj nije imao uobičajeno boravište na državnom području, nadležan je sud na čijem je području ostavitelj imao zadnje uobičajeno boravište na državnom području.

3. Ako na temelju stavaka 1. i 2. nije moguće utvrditi nadležnost, nadležan je [Amtsgericht Schöneberg u Berlinu (Općinski sud u Schönebergu, Njemačka)], u slučaju da je ostavitelj Nijemac ili da se imovina iz ostavine nalazi na državnom području.

[...]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

19 Adrien Théodore Oberle (u daljnjem tekstu: umrli), francuski državljanin, koji je svoje zadnje uobičajeno boravište imao u Francuskoj, umro je 28. studenoga 2015. Umrli je iza sebe ostavio dva sina, Vincenta Pierrea (u daljnjem tekstu: V. Oberle) i njegova brata, a supruga umrlog preminula je prije njega. Ostavina se nalazi u Francuskoj i Njemačkoj.

20 Na zahtjev V. Oberlea, 8. ožujka 2016. tribunal d’instance de Saint-Avold (Prvostupanjski sud u Saint-Avoldu, Francuska) izdao je nacionalnu potvrdu o nasljeđivanju kojom se utvrđuje da su V. Oberle i njegov brat nasljednici, i to svaki jedne polovice te imovine.

21 V. Oberle zatražio je pred Amtsgerichtom Schöneberg (Općinski sud u Schönebergu) izdavanje potvrde o nasljeđivanju ograničene samo na ostavinu koja se nalazi u Njemačkoj, a u kojoj se navodi da su on i njegov brat naslijedili, na temelju francuskog prava, svaki polovicu imovine umrloga.

22 Nakon što je proveo provjeru svoje nadležnosti, Amtsgericht Schöneberg (Općinski sud u Schönebergu) proglasio se, odlukama od 17. studenoga i 28. studenoga 2016., nenadležnim za izdavanje nacionalne potvrde o nasljeđivanju na temelju članka 15. Uredbe br. 650/2012, ocijenivši da se odredbe članka 105. i članka 343. stavka 3. FamFG-a ne mogu primjenjivati za utvrđivanje

međunarodne nadležnosti, a da se time ne povrijedi članak 4. Uredbe br. 650/2012, na temelju kojeg sudovi države članice u kojoj je umrli imao svoje zadnje uobičajeno boravište imaju nadležnost odlučivati o nasljeđivanju u cijelosti.

- 23 V. Oberle podnio je protiv te odluke žalbu sudu koji je uputio zahtjev, odnosno Kammergerichtu Berlin (Visoki zemaljski sud u Berlinu, Njemačka).
- 24 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je Amtsgericht Schöneberg (Općinski sud u Schönebergu) međunarodno nadležan za izdavanje potvrde o nasljeđivanju ograničenog opsega, koju je zatražio V. Oberle s obzirom na to da se ostavina nalazi na njemačkom državnom području, u skladu s uvjetom iz članka 343. stavka 3. FamFG-a.
- 25 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, nije razvidno da je zakonodavac Unije imao namjeru iscrpno urediti, odredbama poglavlja II. Uredbe br. 650/2012, međunarodnu nadležnost u području izdavanja nacionalnih potvrda o nasljeđivanju, kao što je to učinio u članku 64. stavku 1. te uredbe glede Europske potvrde o nasljeđivanju.
- 26 Naime, sud koji je uputio zahtjev smatra da bi, ako bi trebalo smatrati da je međunarodna nadležnost u području izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju već uređena odredbama poglavlja II. Uredbe br. 650/2012., bilo nepotrebno da taj zakonodavac predvidi posebnu odredbu u tom pogledu, odnosno članak 64. stavak 1. te uredbe. Prema stajalištu tog suda, da je taj zakonodavac namjeravao regulirati međunarodnu nadležnost za izdavanje nacionalnih potvrda o nasljeđivanju na isti način kao i Europsku potvrdu o nasljeđivanju, predvidio bi u toj uredbi, glede prvonavedenih potvrda, odredbu koja odgovara, *mutatis mutandis*, onoj članka 64. stavka 1. navedene uredbe.
- 27 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev smatra da je Amtsgericht Schöneberg (Općinski sud u Schönebergu) pogrešno zaključio da se u ovom slučaju primjenjuje pravilo iz članka 4. Uredbe br. 650/2012. Naime, opća nadležnost sudova države članice na čijem je državnom području umrli imao uobičajeno boravište za „odlučivanje o nasljeđivanju u cijelosti”, u smislu navedene odredbe, odnosi se samo na donošenje sudskih odluka, a nacionalne potvrde o nasljeđivanju nisu takve odluke. Potonje se naime izdaju nakon izvanparničnog postupka, a odluka o izdavanju takve potvrde sadržava samo činjenice i stoga ne može postati pravomoćna.
- 28 U tim je okolnostima Kammergericht Berlin (Visoki zemaljski sud u Berlinu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 4. Uredbe [br. 650/2012] tumačiti na način da je njime također određena isključiva međunarodna nadležnost u području izdavanja nacionalnih potvrda o nasljeđivanju koje nisu zamijenjene Europskom potvrdom o nasljeđivanju u odnosnim državama članicama (vidjeti članak 62. stavak 3. Uredbe br. 650/2012), tako da odstupajuće odredbe nacionalnih zakonodavaca u pogledu međunarodne nadležnosti u području izdavanja nacionalnih potvrda o nasljeđivanju – poput primjerice u Njemačkoj članka 105. [FamFG-a] – nemaju učinka zbog povrede nadređenoga europskog prava?”

O prethodnom pitanju

- 29 Sud koji je uputio zahtjev svojim pitanjem u biti pita treba li članak 4. Uredbe br. 650/2012 tumačiti na način da mu je protivan nacionalni propis države članice, poput onog u glavnom postupku, koji predviđa da, iako umrli u trenutku smrti nije imao uobičajeno boravište u toj državi članici, njezini sudovi ostaju nadležni za izdavanje nacionalnih potvrda o nasljeđivanju u okviru nasljeđivanja s prekograničnim implikacijama, kada se ostavina nalazi na državnom području navedene države članice ili ako je umrli imao državljanstvo te države članice.

- 30 Najprije valja podsjetiti da se Uredba br. 650/2012 primjenjuje, na temelju svojeg članka 1. stavka 1., u vezi s uvodnom izjavom 9. te uredbe, na sve građanskopravne aspekte nasljeđivanja, osim na porezne, carinske ili upravne stvari. Članak 1. stavak 2. navedene uredbe nabraja različita pitanja koja su isključena iz područja primjene navedene ugovore, među kojima se ne nalaze ni nacionalne potvrde o nasljeđivanju ni s njima povezani postupci.
- 31 Članak 3. stavak 1. točka (a) Uredbe br. 650/2012 propisuje da pojam „nasljeđivanje” obuhvaća „sve oblike prijenosa imovine, prava i obveza zbog smrti, bilo dobrovoljnim prijenosom raspolaganjem imovinom zbog smrti, bilo prijenosom zakonskim nasljeđivanjem”.
- 32 Osim toga, ta se uredba primjenjuje na nasljeđivanje s prekograničnim implikacijama, kao što proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 7. i 67. To je tako u ovom predmetu jer ostavina obuhvaća imovinu koja se nalazi u više država članica.
- 33 Što se tiče, konkretnije, pitanja definira li članak 4. Uredbe br. 650/2012 međunarodnu nadležnost sudova država članica glede izdavanja nacionalnih potvrda o nasljeđivanju, valja podsjetiti da, prema utvrđenoj sudskoj praksi Suda, odredbe koje se odnose na pravila nadležnosti, s obzirom na to da ne upućuju na pravo država članica radi određivanja svojeg smisla i dosega, treba u pravilu autonomno i ujednačeno tumačiti u cijeloj Uniji, uzimajući u obzir ne samo tekst te odredbe, nego i njezin kontekst i cilj koji se želi postići propisom o kojem je riječ (vidjeti u tu svrhu presude od 18. prosinca 2014., Sanders i Huber, C-400/13 i C-408/13, EU:C:2014:2461, t. 24., i od 1. ožujka 2018., Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, t. 32.).
- 34 Članak 4. Uredbe br. 650/2012 u skladu sa svojim tekstom uspostavlja nadležnost države članice u kojoj je umrli u trenutku smrti imao uobičajeno boravište za odlučivanje o nasljeđivanju u cijelosti.
- 35 S tim u svezi valja istaknuti da je činjenica, iako ništa u tekstu te odredbe ne upućuje na to da je primjena općeg pravila o nadležnosti koje navodi taj članak uvjetovana postojanjem ostavine koja uključuje više država članica, da se to pravilo temelji na postojanju nasljeđivanja s prekograničnim implikacijama.
- 36 Nadalje, iz naslova članka 4. Uredbe br. 650/2012 proizlazi da ta odredba uređuje utvrđivanje opće nadležnosti sudova država članica, dok se podjela nadležnosti na nacionalnoj razini utvrđuje u skladu s nacionalnim pravilima, u skladu s člankom 2. te uredbe.
- 37 Iz teksta članka 4. proizlazi da se pravilo o općoj nadležnosti koje se njime utvrđuje odnosi na „nasljeđivanje u cijelosti”, što upućuje na to, kao što je naveo nezavisni odvjetnik u točki 67. svojeg mišljenja, da bi njega načelno trebalo primjenjivati u svim postupcima u nasljednim stvarima koji se vode pred sudovima država članica.
- 38 Glede tumačenja glagola „odlučivati”, koji se nalazi u istoj odredbi, valja ispitati je li se zakonodavac Unije na taj način namjeravao pozivati samo na odluke koje su nacionalni sudovi donijeli u izvršavanju svojih pravosudnih funkcija. U ovom predmetu, kao što je navedeno u točki 27. ove presude, iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je postupak izdavanja nacionalnih potvrda o nasljeđivanju izvanparnični postupak i da odluke o izdavanju takvih potvrda sadržavaju samo činjenice, a nemaju nikakav element koji bi mogao postati pravomoćan.
- 39 S tim u svezi, kao što je nezavisni odvjetnik naveo u točki 64. svojeg mišljenja, pojam „sud”, u smislu članka 4. Uredbe br. 650/2012, kako je definiran u članku 3. stavku 2. te uredbe, ne daje naznake glede dosega glagola „odlučivati”.
- 40 Stoga valja zaključiti da se na temelju samog teksta članka 4. Uredbe br. 650/2012 ne može utvrditi utječe li to da je riječ o parničnom ili izvanparničnom postupku na primjenjivost pravila o nadležnosti predviđenog tom odredbom i treba li pod pojmom „odlučivati”, u smislu navedene odredbe, razumjeti

donošenje odluke isključivo sudske prirode. Doslovno tumačenje te odredbe ne daje odgovor na pitanje treba li smatrati da je postupak za izdavanje nacionalne potvrde o nasljeđivanju, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, obuhvaćen navedenim člankom 4.

- 41 Glede analize konteksta u kojem se nalazi navedena odredba, iz članka 13. Uredbe br. 650/2012 proizlazi da, osim suda koji ima nadležnost odlučivati o nasljeđivanju prema toj uredbi, sudovi države članice uobičajenog boravišta bilo koje osobe koja, po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje smije pred sudom dati izjavu o prihvatu ili odricanju od nasljedstva, legata ili nužnog dijela, ili izjavu kojom se želi ograničiti odgovornost dotične osobe za obveze iz nasljedstva, imaju nadležnost primiti takve izjave.
- 42 Tim se člankom 13., u vezi s uvodnom izjavom 32. Uredbe br. 650/2012, želi pojednostaviti postupke nasljednika i legata, odstupanjem od pravila o nadležnosti predviđenim u člancima 4. do 11. te uredbe. Slijedom toga, sudovi nadležni za odlučivanje o nasljeđivanju u cjelini u skladu s člankom 4. te uredbe načelno su nadležni za primanje izjava o nasljeđivanju. Iz toga slijedi da se pravilo o nadležnosti iz tog članka 4. odnosi i na postupke koji ne dovode do donošenja sudske odluke.
- 43 To tumačenje potkrijepljeno je uvodnom izjavom 59. Uredbe br. 650/2012, iz koje proizlazi da se odredbe te uredbe primjenjuju bez obzira na to jesu li odluke o nasljeđivanju s prekograničnim implikacijama donesene u parničnim ili izvanparničnim postupcima.
- 44 Stoga članak 4. Uredbe br. 650/2012 određuje međunarodnu nadležnost sudova država članica glede postupaka u vezi s mjerama koje se odnose na nasljeđivanje u cijelosti, kao što je, među ostalim, izdavanje nacionalnih potvrda o nasljeđivanju, bez obzira na to je li riječ o parničnim ili izvanparničnim postupcima.
- 45 To tumačenje nije protivno članku 64. Uredbe br. 650/2012 jer on predviđa da se Europska potvrda o nasljeđivanju izdaje u državi članici čiji sudovi imaju nadležnost po članku 4., članku 7., članku 10. ili članku 11. te uredbe.
- 46 Kao što je nezavisni odvjetnik naveo u točki 90. svojeg mišljenja, na Europsku potvrdu o nasljeđivanju, ustanovljena Uredbom br. 650/2012, primjenjuje se autonomni pravni sustav uspostavljen odredbama poglavlja VI. te uredbe. U tom kontekstu članak 64. Uredbe ima za cilj pojasniti da su i sudovi i određena druga tijela nadležni za izdavanje takve potvrde o nasljeđivanju, pri čemu se, pozivanjem na pravila o nadležnosti sadržana u člancima 4., 7., 10. i 11. tog propisa, navodi od koje države članice se zahtijeva takvo izdavanje.
- 47 Nadalje, valja istaknuti da, u skladu s člankom 62. stavcima 2. i 3. Uredbe br. 650/2012, korištenje Europske potvrde o nasljeđivanju nije obvezno i da ta potvrda ne nadomješta unutarnje isprave koje se u državama članicama koriste za slične svrhe, kao što su nacionalne potvrde o nasljeđivanju.
- 48 U tim okolnostima, članak 64. Uredbe br. 650/2012 ne može se tumačiti na način da su nacionalne potvrde o nasljeđivanju izuzete iz područja primjene pravila o nadležnosti iz članka 4. te uredbe.
- 49 Glede ciljeva Uredbe br. 650/2012, iz njezinih uvodnih izjava 7. i 8. proizlazi da se njome želi, među ostalim, pomoći nasljednicima i legatarima, drugim osobama bliskima umrlom i vjerovnicima nasljedstva u ostvarivanju njihovih prava u kontekstu nasljeđivanja koje ima prekogranične implikacije i omogućiti građanima Unije da urede svoje nasljeđivanje.
- 50 U istom kontekstu, u uvodnoj izjavi 27. Uredbe br. 650/2012 ističe se da su odredbe te uredbe zamišljene tako da se osigura da tijelo koje se bavi nasljeđivanjem u većini situacija primjenjuje svoje pravo.

- 51 S tim u svezi članak 21. stavak 1. Uredbe br. 650/2012, koji se odnosi na opće pravilo o mjerodavnom pravu, i članak 4. te uredbe, koji se odnosi na opću nadležnost sudova država članica, pozivaju se oba na kriterij uobičajenog boravišta umrlog u trenutku smrti.
- 52 Međutim, primjena nacionalnog prava za utvrđivanje opće nadležnosti sudova država članica za izdavanje nacionalnih potvrda o nasljeđivanju bila bi protivna cilju navedenom u uvodnoj izjavi 27. Uredbe br. 650/2012, a to je osigurati usklađenost između odredaba o nadležnosti i odredaba o mjerodavnom pravu u tom području.
- 53 Osim toga, u skladu s općim ciljem te uredbe, navedenim u uvodnoj izjavi 59., koji se odnosi na uzajamno priznavanje odluka donesenih u državama članicama u području nasljeđivanja, uvodna izjava 34. te uredbe naglašava da se njome želi izbjeći donošenje proturječnih odluka u različitim državama članicama.
- 54 Taj je cilj povezan s načelom jedinstva nasljeđivanja, utjelovljenim posebice u članku 23. stavku 1. Uredbe br. 650/2012, u kojem se ističe da je pravo koje se primjenjuje u skladu s tom uredbom namijenjeno uređivanju „nasljeđivanja u cjelini”.
- 55 To načelo jedinstva nasljeđivanja također je temelj za pravilo iz članka 4. Uredbe br. 650/2012 jer se u tom članku također navodi da navedeno pravilo određuje nadležnost sudova država članica za odlučivanje „o nasljeđivanju u cjelini”.
- 56 Kao što je nezavisni odvjetnik istaknuo u točkama 109. i 110. svojeg mišljenja, Sud je već utvrdio da tumačenje odredbi Uredbe br. 650/2012 koje bi dovelo do fragmentacije nasljeđivanja ne bi bilo u skladu s ciljevima navedene uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 12. listopada 2017., Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, t. 57.). Naime, budući da je jedan od ciljeva uspostava jedinstvenog režima primjenjivog na nasljeđivanje s prekograničnim implikacijama, njegovo ostvarenje podrazumijeva usklađivanje pravila o međunarodnoj nadležnosti sudova država članica, kako u okviru parničnih tako i izvanparničnih postupaka.
- 57 Tumačenje članka 4. navedene uredbe, prema kojoj ta odredba određuje međunarodnu nadležnost sudova država članica u svezi s postupcima izdavanja nacionalnih potvrda o nasljeđivanju, usmjereno je, u interesu dobrog sudovanja u Uniji, na ostvarenje tog cilja, tako da ograničava rizik od paralelnih postupaka pred sudovima različitih država članica i proturječnosti do kojih bi zbog toga moglo doći.
- 58 Međutim, ostvarenje ciljeva koji se žele postići Uredbom br. 650/2012 bilo bi ugroženo ako bi, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, odredbe poglavlja II. te uredbe, a posebno njezin članak 4., trebalo tumačiti na način da ne određuju međunarodnu nadležnost sudova država članica u vezi s postupcima izdavanja nacionalnih potvrda o nasljeđivanju.
- 59 S obzirom na sva prethodna razmatranja, članak 4. Uredbe br. 650/2012 treba tumačiti na način da mu je protivan nacionalni propis države članice, poput onog u glavnom postupku, koji predviđa da, iako umrli u trenutku smrti nije imao uobičajeno boravište u toj državi članici, njezini sudovi ostaju nadležni za izdavanje nacionalnih potvrda o nasljeđivanju u okviru nasljeđivanja s prekograničnim implikacijama, kada se ostavina nalazi na državnom području navedene države članice ili ako je umrli imao državljanstvo te države članice.

Troškovi

- 60 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Članak 4. Uredbe br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvatanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju treba tumačiti na način da mu je protivan nacionalni propis države članice, poput onog u glavnom postupku, koji predviđa da, iako umrli u trenutku smrti nije imao uobičajeno boravište u toj državi članici, njezini sudovi ostaju nadležni za izdavanje nacionalnih potvrda o nasljeđivanju u okviru nasljeđivanja s prekograničnim implikacijama kada se ostavina nalazi na državnom području navedene države članice ili ako je umrli imao državljanstvo te države članice.

Potpisi